

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO
Z MESEČNO PRILOGO „KMECKO DELO“

Uredništvo in upravnništvo: Maribor, Koroška 5.
Telefon 21-13

Izhaja vsako sredo
Cene: Letno 32 din, polletno 16 din,
četrtletno 9 din; inozemstvo 64 din.
Poštno-čkovni račun številka 10.603
Reklamacije niso poštnine proste.

Cene inseratom: Cela stran
din 2000—, pol strani din 1000—,
četrt strani din 500—, 1/8 strani
din 250—, 1/16 strani din 125—
Mali oglasi vsaka beseda din 1—

Nov vojni požar

Triurni ultimatum Italije Grčiji

Kratka vsebina ultimata

V ponedeljek, 28. oktobra, ob treh zjutraj je izročil italijanski poslanik v grški prestolnici Atene ultimatum ali zadnjo zahtevo grškemu ministrskemu predsedniku in zunanjemu ministru generalu Metaksasu, na koje zahtevo bi morala grška vlada pristati v treh urah, sicer bo odločilo orožje.

V ultimatu ugotavlja italijanska vlada, da je bila Grčija v navzkrižju z nalogami, ki jih nalaga grški vladi položaj nevtralnosti in dobre sosesčine. Grčija je dovolila, da je izrabljalo angleško brodogradnjo njene vođe, njene obale, ter pristanišča, podpirala je oskrbo angleških letal na grškem otočju in je organizirala vojno poročevalsko službo proti Italiji. Radi tega zahteva Italija od Grčije, pravi ultimatum, da sme zasesti s svojimi četami za dobo trajanje vojne z Anglijo, nekatere vojaško važne točke na Grškem, da s tem zavaruje grško nevtralnost. Dalje zahteva italijanska vlada, da Grki ne ovirajo italijanskih čet pri zasedanju omenjenih točk, ki so obrambnega značaja za Italijo. V primeru oboroženega odpora, pravi ultimatum, bo isti strt z orožjem.

Po zavrnitvi italijanskega ultimata

Prvi koraki Grčije in Italije

Grška vlada se je zbrala k ministrski seji in zavrnila italijanski ultimatum kot nesprejemljiv za ohranitev svobode in nezavisnosti Grčije. Po zavrnitvi ultimata sta izdala grški kralj Jurij in predsednik vlade proglas na narod in je bila odredjena splošna mobilizacija. Istočasno s temi dogodki se je obrnila Grčija na Anglijo s prošnjo za nujno pomoč, katera ji je bila takoj zasigurana.

Italijanski ultimatum je potekel ob šestih zjutraj in ob tem času je že prišlo na albansko-grški meji do spopadov med grškimi in italijanskimi četami. Dopoldne 28. oktobra so bombardirala italijanska letala številne cilje v Grčiji.

Ko so v Atenah zvedeli, da je vlada odklonila zahteve Italije, je prišlo do velikih mladinskih manifestacij pred dvorom, kjer je mladina navdušeno pozdravljala kralja. Kralj Jurij in predsednik vlade Metaksas sta bila povsod, kjer koli sta se pokazala, od ljudstva sprejeta z velikim navdušenjem.

Koj po izbruhu sovražnosti se je začelo grško brodogradnjo zbirati okrog Soluna, kjer so že bili napovedani manevri vojne mornarice med 28. oktobrom in 1. novembrom.

Vlada je istočasno proglasila po vsej Grčiji nagli sod in zaprla vse šole. Mesta in dežela so ponoči v temi.

Nenaden sestanek med Mussolinijem in Hitlerjem

Medtem ko so se odigravali zgoraj kratko omenjeni dogodki, sta se pripeljala nenadoma na sestanek v gornjeitalijansko mesto Florenco Mussolini in Hitler. Šefa obeh držav sta

imela po običajnem sprejemu in pozdravu v dvorani papeža Klementa VIII. nad poldrugo uro trajajoča posvetovanja, katerim sta prisostvovala tudi italijanski in nemški zunanji minister. O teh razgovorih je bilo uradno objavljeno, da so potekali v duhu zavezništva in so pokazali popolno soglasje. Ob šestih zvečer 28. oktobra je Hitler v svojem posebnem vlakcu zapustil Florenco in se je odpeljal proti Nemčiji, pet minut za njim pa je odpotoval Mussolini v Rim.

Grčija in Grki

Splošen položaj dežele

Grčija je najjužnejša država na Balkanskem polotoku. V zemljepisnem pogledu ima mnogotere pestrosti. Obala je razrezana na nešteto zalivov. Dežela meri 130.199 kvadratnih kilometrov in je bogata na otokih, ki merijo skupno 17.760 kvadratnih kilometrov in obdajajo celino kot veriga. V splošnem je Grčija zelo gorata dežela. Najvišji vrh je Olimp (2918 m), znan iz zgodovine kot bivališče bogov.

Prebivalstvo

V teku zgodovine so prišli mnogi narodi na sedanji grški prostor. Isti življenjski in gospodarski pogoji so ustvarili iz njih enotni tip grškega človeka. Narodne manjšine niso velike in bi same po sebi ne pomenile kake nevarnosti za državo. Ostanke po državni raztresenih albanskih plemen znašajo okoli 200.000 duš, Vlahov pa je kakih 100.000. Med leti 1922. in 1924. je bila med Grčijo in Turčijo velika izmenjava prebivalstva. 1.400.000 Grkov se je takrat preselilo iz Male Azije ter sploh iz Turčije in je pomnožilo število grškega prebivalstva za 28%. 350.000 Turkov pa je takrat zapustilo grška tla. Manj obsežna izmenjava je bila tudi med Grki in Bolgari, tako da sta danes turška ter bolgarska manjšina na Grškem neznatni.

Grčija ima vsega 6.500.000 prebivalcev. Na kvadratni kilometer pride povprečno 49 ljudi. Na tisoč moških pride 1016 žensk. Glavno mesto so Atene (1.000.000 prebivalcev), druga večja mesta so: Pirej, Solun, Patras, Karvala, Volos, Heraklion.

Gospodarstvo

V gospodarstvu ima Grčija kot majhna država ni močna. Zaradi velikih zgodovinskih vrednot, ki jih hranijo grška tla in spominja-

jo na starodavno kulturo, so Grčijo v mirnem času radi obiskovali tujci ter prinašali Grkom denar. Zelo važen gospodarski vir je za Grke pomorska trgovina in trgovina sploh, saj so Grki že od nekdanj znani kot dobri trgovci. Izvažajo v glavnem ribe. Žito (pšenico, koruzo, oves) pridelujejo le v nekaterih pokrajinah in ga morajo uvažati. Znan je grški tobak. Grška trgovska mornarica je do sedanjega spopada oskrbovala velik del sredozemske trgovine.

Vojaška moč

Grška vojska šteje štiri armadne zборе, ki so razdeljeni na 23 polkov pehote, 4 polke konjenice, 8 polkov gorskega topništva, 2 polka poljskega topništva, 1 polk lahkega topništva in dve skupini težkega trdnjavskega topništva. K temu pridejo še tako zvane tehnične čete. V mirnih časih je imela Grčija 150 letal, 5000 častnikov in 61.000 vojakov, h katerim je treba prišteti 700 častnikov in 12.500 mož polvojaških edinic. V vojnem času se lahko poveča grška armada na okoli pol milijona mož.

Kljub temu, da je Grčija pomorska država, nima znatne mornarice. Ima dve stari križarki »Kilkis« in »Lemnos«, modernizirano križarko »Giorgios Averof« z 9450 tonami. Nedavno je bila potopljena križarka »Helli« z 2115 tonami. Število rušilcev znaša 12, poleg tega ima pa Grčija še 4 predvojne torpedovke, dočim so 4 rušilci iz povojne dobe, tako da je grška mornarica precej zastarela. Končno ima še 4 povojne podmornice. Tonaža grških vojnih ladij znaša okoli 60.000 ton in je na njih vkrcanih okoli 10.000 mornarjev.

Zaveznštva

Grčija je bila članica leta 1934. sklenjene Balkanske zveze (Romunija, Turčija, Grčija, Jugoslavija), ki je podpisnicam dajala jamstvo za primer napada kake balkanske države (Bolgarije). Ta pogodba je pa bila s spremembami v Romuniji pokopana.

S Turčijo ima Grčija vojaško zvezo, sklenjeno 1. marca 1938, v kateri obe državi obljubljata pomoč v primeru katerega koli napada.

Dne 17. marca 1939 je angleška vlada ponudila Grčiji jamstvo za nedotakljivost njenih meja in Grki so ta jamstva sprejeli.

Z Italijo je imela Grčija prijateljske pogodbe in Italija je še ob napovedi vojne Angliji in Franciji izjavila, da bo spoštovala grško nedotakljivost, tako na celini kot na otokih.

Novi koraki Nemčije in Italije

Odločitev Hitlerja in Mussolinija

Sadovi sestanka na Brennerju

Nemško letalstvo še sicer napada neprestano z večjo ter manjšo srditostjo angleško otočje in so pri teh napadih 25. oktobra celo prvič sodelovali italijanski letalski oddelki, a je kljub nemški napadalni sili videti, da je opuščen načrt navala Nemcev na Anglijo po morju. Hitler in Mussolini sta se odločila na

sestanku na Brennerju 4. oktobra za nov način rušenja angleškega svetovnega vladarstva (imperija) s pomočjo klešč ali napadalnega ogrožanja z vzhodne in zapadne strani. Cilj teh napadov sta Sredozemlje in Afrika.

Pritisk Nemčije na vzhodu

Kaj ogrožajo Nemci iz Romunije?

Prva posledica pogovorov na Brennerju je zasiguranje romunskega petroleja za Nemčijo